

Heinjokelainen

KOTISEUTUHENKISTEN IHMISTEN SANANSAATTAJA

1

Viime sotien sankarivainajien muistomerkki paljastettiin 13.5.-99 Heinjoen kirkkomäellä.

Näkymä kirkkosillalta Kaltovedelle päin.

KAIHOTEN KOT-TEKOSTA KARJALAA

Välist ko tulloo mielee entine kot-kylä rakas
ni syvänalast sillo iha pannoo pahast.
Sitä ko aatteloo, siel meilt ei puuttunt mittää,
olo ol nii ihanaa, jot vielkii itkii pittää.
Isät ol tehneet meil valmiit pellot
ja kaik tiet, mis ajelles helkkyit aisakellot.
Meil ol nii kalasii järvii ja metsii,
niit saap silmäneulal muualt Suomest etsii.
Voi niitä metsämarjoi, kui ne olliit mehevii
ja mansikat pello laijas kasvoit rehevii,
niitä sai poimii joka ainoa nokka
eikä ne keske loppuneet koskaa.
Viel niist yletty Viipurii viijä
ja hyväst ne männiit kaupaks, sen mie kokemuksest tiijä.
Peltolois kasvoit pulla ja leipä sekä pöksyt ja paijat,
ja viel loppuaikan pellost sokeriikii saivat.
Lehmät antoit maitoo ja kanat munnii,
lampaist saatii villoi ja lihapullii.
Eikä sitä sikkaa halveksint kukkaa,
ilma sen rasvaa ois piirakka mänt hukkaa.

A vettä ol varmast enemmän ko muil.
ei olt ihme, jos päiväs seitsemä kertaa uit.
Lampiloi ves ol kirkasta, ehtaa,
vaik ois joka lammi rannal laittant limonaatitehtaa.
Sit ne lähteet, niis vast ol makia ves
ja jooet, niihe rannal koko kylä pyykkiise pes.
Ja niist järvist viel, mite paljo nous kallaa,
ko sitä muisteloo, napsaa suu viel sallaa.
Niit kalloi sai panna pannul, pyttyy ja pattaa
ja voi mite herkullisest sai pöyvä niist kattaa.
Kalastais ei tarvint luppaa verkol eik rysäl
ja ongel sait männä arken sekä pyhän.

A nyt puuta kasvaat niityt ja pellot
eikä kuulu ennää lehmikarja kellot.
Nurmettunt, vesottunt lienee se tie
mi entisee lapsuuskottii johtaa, vie.

Kanna Karjala pyhänä, sävelet sen säilyttele
haastele sydän halusi oman murteesi mukana.

Maija Litja 1908-1989

LUKIJALLE

Karjala-lehdestä olemme saanneet tämän tästä lukea uuden kyläkirjan julkaisemisesta. Meille karjalaisille on tullut kova kiire tallentaa perinnettä ja muistoja vasta nyt, kun muistajat alkavat olla vähissä eli kuten sanottiin ennen Heinjoella: "Sit koira uimaa, ko ves takapuolee tappaa." Ruokahalu ei onneksi näytä loppuvan syödessä. Heti kun saimme valmiiksi kyläkirjan: "Näi myö enne elettii" kirjamme kokoaja Anni Helena Ranta heitti Heinjoen Kirkonkylän koulupiirin kyläpäivillä ilmaan ehdotuksen: "Jospa alkaisimme toimittaa pitäjälehteä". Ehdotusta kannatettiin lämpimästi. Tämä ensimmäinen lehtinen on jonkinlainen näytenumero. Siitä on hyvä jatkaa, jos innostusta riittää. Lähdimme alkuun varsin varovaisesti, siksi tämä esikoinen on laihanlainen.

Vaikka lehti pääasiassa olisikin ajateltu vanhojen muistojen tallentamiseen, olisi myös mukava kuulla, mitä heinjokelaisille nykyisin kuuluu. Lehden sivuilla voisi kertoa myös tulevista tapahtumista, esim. kyläpäivistä.

Jos haluat, että omaisesi poismenosta ilmoitetaan seuraavan Heinjoki -juhlan Jumalanpalveluksessa, olisi varmintaa, että ilmoittaisit siitä itse Heinjoki-Säätiölle puh. 09-2245 809

TAPAHTUMIA

Vuoden 2001 Heinjoki-juhla Pusulassa

Kääntymä-päivä Pusulan Ahjolassa 27.8.2000

Heinjoen kirkonkylän koulupiirin kyläpäivä
Nummelan Airmotellissa 14.10.2000

Ristseppälä- Rättölä kyläkirja

Kuluvan vuoden alkupuolella ryhdyttiin valmistelemaan Heinjoelta Ristseppälän-Rättölä kyläkirjaa. Kirja tulee sisältämään muistelmia ja valokuvia Ristseppälän, Pirilän, Rättölä, Pihkalan, Hentulan ja Hevossaaren kylistä.

Kirja on aikomus julkaista vuoden 2001 loppuun mennessä.

Onko Sinulla tarvetta kirjoittaa muistoja lapsuuden kotiseudusta? Toivomme muisteloiden olevan hauskoja tapahtumia ja sattumuksia henkilöistä ja elämästä menetetyllä kotiseudulla, mutta voit kertoa myös vaikeista asioista, sodan muistoista, evakkoon lähdöstä jne.

Ota yhteys näissä merkeissä kirja-toimikuntamme edustajiin::

- Veli Hyytiäinen, puh. 09 2235725,
- Lassi Jaarinen, puh. 09 2249224.

Kirjatoimikunta Ristseppälä-Rättölä

Heinjoki-säätiöltä on saatavissa seuraavia tuotteita: Vuoden 2000 hinnasto

Heinjoki-historia	á 200,-
Heinjoki-kuvateos	á 100,-
Heinjoki-video	á 120,-
Heinjoki-juhlavideo v. 1994	á 100,-
Kopralla-kirja	á 40,-
Kääntymä-kirja	á 120,-
Näi myö enne elettii	á 150,-
Kääntymä-runoteos	á 10,-
Heinjoki-viiri	á 100,-
Heinjoki-postikortti	á 5,-
Heinjoki-esite	á 5,-
Maija Litjan runoteos	á 40,-
Heinjoki-kartat 1-4	á 50,-/osa
Karttojen selitysosa erikseen myytäessä	á 15,-
Vanha Äyräpää II	á 50,-
Karjalan Kirkkokummut, P.Koponen	á 285,-

PILPPULAN NELJÄ VUOSISATAA

Pilppulan hovi 1800 -luvulla

Hovin paikalle rakennettu uusi koulu nykyasussaan

Pilppulan kylä sijaitsi Heinjoen pitäjän lounaisosassa. Kylä eli kauan rauhallista elämäänsä syrjässä suurten metsien keskellä kunnes Viipuri-Valkjärvi rata rakennettiin Pilppulan kautta vuonna 1928.

Heinjoki-kirjassa kerrotaan, että ensimmäisestä merkinnät Heinjoen asutuksesta ovat vuodelta 1559 kuninkaallisen maakirjan mukaan tehdyssä luettelossa. Tuomas Pietarinpoika omisti "Pillpula maalla" eniten peltoa eli 27 mittaa. Muut asukkaat kylässä olivat tällöin Maunu Hinnela ja Niilo Maskeinen. Vuoden 1727 maakirjan mukaan maata Pilppulassa omistivat: Jören Tikka, Johan Wampain ja Anders Roisti. Kaikki talot olivat kuitenkin autiona.

Sodat ovat kautta vuosisatojen vaikeuttaneet Karjalan Kannakselaisten elämää. Jollei vainolainen vienyt henkeä, se ainakin ryösti omaisuutta ja poltti rakennukset. Pilppulakaan ei aina näistä vihollisen retkistä selvinnyt hävityksettä, sillä olihan vanha Venäjän tie lähellä, vain Kämäränjärven toisella puolella. Kaksikymmentäviisi vuotta kestänyt Venäjän sota päättyi vuonna 1595 Täyssinän rauhaan. Seuraavana vuonna suoritettussa veronkannossa kylä mainitaan autioksi. Silloin katosi myös Pilppuisen suku Äyräpään kihlakunnasta. Suuri Pohjan sota päättyi vuonna 1721 Uudenkaupungin rauhaan, mutta vielä kuusi vuotta myöhemmin kylä oli siis vailla vakituisia asukkaita.

Lahjoitusmaajärjestelmä ulottui myös Pilppulan maihin. Suuren

osan Muolaan pitäjää, johon Heinjoki vielä silloin kuului, sai vuonna 1726 Viipurin linnoituksen silloinen komendantti Iwan Morinowitsch Schuwoloff. Vanha Äyräpää II-kirjan mukaan hänelle kuului myös maita Pilppulasta. Schuwoloffin kuoltua 1735 hänen leskensä lapsineen peri maat. Perilliset myivät maansa 1803 kauppaneuvos Olchinille ja tämän perilliset myivät pitovaikeuksien vuoksi maitaan osissa. Kapteeni Adolf Ancker osti tällöin 1/2 manttaalia Pilppulasta.

Kaikki maat eivät ehkä ole kuuluneet hovin piiriin, sillä Heinjoen seurakunnan rippikirjaan on torppien asukkaiden omistus merkitty manttaalina osina, esim. joillakin 1/24 osaa, toisella 1/16 osaa tai 1/12 osaa. Omistaja on

voinut asua muuallakin, kuten Eric Jaatinen Viipurissa ja Juho Kääriäinen Kämärällä. 1820-luvulla Pilppulassa asui seuravia sukuja: Kalmi, Kuparinen, Littunen, Iivonen, Hirvonen, Nuija, Laavola, Inkinen, Itkonen, Killberg sekä joitakin erinimisiä piikoja ja renkejä.

Pilppulan metsiä oli jo 1700-luvun puolivälistä alkaen jonkin verran hyödynnetty. Tukkeja uitettiin Särkisten jokea pitkin Tuokkolan sahalle, jossa sahaus loppui jo 1796. Vääräkosken saha Viipurin maalaiskunnan puolella oli suhteellisen lähellä, ehkä puuta toimitettiin myös sinne.

1880-luvun alkupuolella Pilppulan hovin, pinta-alaltaan tuolloin 4.250 ha, osti Porin maalaiskunnassa vuonna 1842 syntynyt

Edward Grönroos. Hän oli torpan poika mutta oli käynyt Mustialan Maanviljelysopiston suorittaen silloisen agronomitutkinnon. Valmistuttuaan hän oli tullut Viipurin Maanviljelysseuran "kynnön neuvoksi". Hänen aikanaan tila laitettiin tuottavaan kuntoon. Hän toteutti monia maatalouden kehittämistä koskevia uudistuksia esim. otti apulannat tilalla käyttöön.

Edward Grönroos oli vuoden 1888 valtiopäivillä edustaen Lappeen tuo-miokuntaa. Hän kuului Viipurinläänin Maanviljelysseuran johtokuntaan lähes kaksi vuosikymmentä. Vuosina 1903 - 06 hän toimi Viipurinläänin lahjoitusmaiden kantatilain ylitarkastajana. Hän oli myös Vuoksen kanavoimistoimikunnan jäsen ja kunnan tilintarkasta. Heinjoki-kirja mainitsee hänet lahjoittajana. Ansioistaan hänelle myönnettiin maanviljelysneuvoksen arvonimi.

Grönroosilla oli ensimmäisestä avioliitostaan poika Yrjö ja tytär Siviä, joka kuoli lavantautiin

ylioppilaske-väänään. Toisesta avioliitosta syntyi vielä tytär Aino, joka avioitui Kaarlo Tapiovaaran kanssa ja heidän lapsiaan ovat mm. sodassa kaatunut maineikas elokuvaohjaaja Nyyrikki Tapiovaara ja taiteilija Ilmari Tapiovaara. Grönroosien aikana seuraelämä oli Pilppulan hovissa vilkasta ja erityisesti toinen vaimo suosi taiteijoita.

Edward Grönroos vietti eläkepäiviään Savastilassa Rajalehdossa uskollisen taloudenhoitajansa neiti Mykkäsen kanssa. Viimeiset ajat hän eli poikansa Yrjön luona Lauttasaassa. Hän kuoli vuonna 1928 ja hänet haudattiin Heinjoelle.

Pettymyksekseen Grönroos ei saanut metsänhoitaja-pojastaan eikä metsänhoitaja-väyvästään tilanpidon jatkajaa, joten hän voimiensa vähetessä myi vuonna 1918 Pilppulan toiselle porilaiselle, liikemies Frits Arthur Juseliukselle (s. 1855). Tämä tuli myöhemmin tunnetuksi suurlahjoittajana. Juselius oli Porin edustajana kuusilla valtiopäivillä. Hän harjoitti suuressa mitta-

kaavassa puutavarakauppaa ulkomaille mm. Espanjaan. Puutavaraliikkeen nimeksi tuli vuonna 1918 F.A. Juselius Oy. Seuraavana vuonna Juselius sai vuorineuvoksen arvon. Puutavarakauppiaana häntä kiinnostivat lähinnä tilan ikimetsät, maanviljely jäi aluksi sivuseikaksi. Grönroosin kunnostamat ja ojittamat pellot alkoivat vesottua. Kun Juseliukselle huomautettiin peltojen huonosta hoidosta, hän aloitti peltojen kunnostuttamisen ja uuden pellon raivauttamisen. Porista tuotiin Pilppulaan Ardenier rotuisia vahvoja hevosia ja jonkinlaisen traktorinkin siellä kerrotaan olleen. Lähiseudun ihmisille syntyi työpaikkoja. Kurvilastakin naisia kävi kesäisin oja vesomassa ja muita maataloustöitä tekemässä.

Juseliuksen kerrotaan olleen valtiopäivillä aloitteellinen rautateiden rakentamisasioissa. Saattoipa hän olla ajamassa Viipuri-Valkjärvi rautatiehanketta, joka aikanaan linjattiin kulkemaan tilan metsien läpi.

Juselius rakennutti ainoalle, nuo-

Edelleen aukeavat laajat Pilppulan pellot.

rena kuolleelle, lapselleen Sigridille mausoleumin Porin hautausmaalle. Mausoleumin seiniä koristavat Akseli Gallen-Kallelan ja Pekka Halosen freskot ja Sigrid lepää siellä päivänkakkarasarkofagissaan. Juselius kuoli Porissa 1930 ja hänen viimeinen leposijansa on samassa kappelissa. Omaisuutensa hän testamentasi tyttärensä nimeä kantavalle säätiölle, joka tukee lääketieteellistä tutkimusta miljoonien markkojen vuotuisilla apurahoilla.

Seuraava Pilppulan omistaja oli liikemiesryhmä: Kokkola, Auer, Sario ja kumpp. Nyt alkoivat todella suuret metsänhakkuut. Talvisin oli metsillä satoja hakkuuja ajomiehiä. Vuosina 1925-28 metsät hakattiin lain sallimaan määrään asti. Näitten hakkuitten aikana kokeiltiin ehkä ensimmäisen kerran Suomessa saksalaista moottorisaha. Sahan ostamisen ehtona oli ollut, että jos moottorisahamies voittaa Lautalan Martin ropsin teossa, niin saha ostetaan. Martti voitti ja saha jäi sillä kertaa ostamatta. Samoina vuosina aloitettiin Suomessa ensimmäisiä puutavaran autokuljetuksia Pilppulassa,

Pilppulan laajat metsät ulottuivat etelässä vanhan Pietarintien tuntumaan ja toinen reuna metsästä lähelle Heinjoelle vievää uutta maantietä. Nämä tiet olivat rautatien ohella ne reitit, joita pitkin Pilppulan puut kuljetettiin maailmalle. Vuonna 1931 tila oli taas myynnissä. Puolet siitä osti Stockfors Oy ja Asutushallitus osti vuonna 1934 toisen puolen, johon tilan päärakennuskin kuului.

Pilppulan ollessa myynnissä 1920-luvulla Heinjoen kunnan silloinen maanostolautakunnan puheenjohtaja, Rajalehdon isäntä Vilho Hyytiäinen, esitti sen ostamista kunnalle. Hän perusteli kauppaa sillä, että kunnan käyttövarat saataisiin metsää myymällä, eikä kuntalaisia tarvitsisi lainkaan verottaa. Kauppaa varten

olisi kuitenkin tarvinnut ottaa suuri laina, joka arvelutti valtuutettuja ja niin tila-kaupat jäivät tekemättä. Asutushallitus aloitti ostamiensa maiden jaon asu-tustiloiksi. Tiloja lohkottiin 14 kpl, joiden lisäksi tontteja Kämärän järven rannalta. Esim. kirjailija Paavo Rintalan isä sai ostaa tällaisen asutustilan, jota hän kuitenkin piti vain jonkin aikaa.

Maat Pilppulassa olivat multavia hyviä viljelysmaita. Asukkaat alkoivat oman tilan saatuaan ripeän rakennus- ja raivaustoiminnan. Elämä Pilppulassa vilkastui ja jo muutamassa vuodessa kylän maisema oli saanut uuden ilmeen. Useimmat uudet talolliset olivat muista Heinjoen kylistä. Ennen pitkää kylään tarvittiin kansakoulu, joka aloitti toimintansa hovin päärakennuksessa. Sen paikalle rakennettiin uusi koulu, joka tuhoutui talvisodassa. Jatkosodan aikana ehdittiin rakentaa vielä uusi koulu.

Suuri metsäpalo riehui Pilppulassa 1930 -luvun alkupuolella.

Se sai alkunsa veturin kipinästä ja sitä sammuttamaan komennettiin lähiseutujen miehet ja lisäksi sotilaita Viipurista. Suuressa metsässä palo oli niin kuuma, että sen synnyttämä imu nosti puita juurineen ilmaan.

Metsät olivat vanhastaan hyviä marjaimaita ja kun palo kulki kosteammilla suonreunoilla kulona ylitse, se säästi puolukan juurakot. Seuraavina kesinä puolukat kasvoivat suuriksi ja niitä oli tavatoman paljon. Sana tästä oli kulkeutunut Viipuriin asti ja sieltäkin tultiin suurin joukoin Pilppulaan marjastamaan. Marjoja kertyi helposti enemmän kuin jaksoi kantaa. Äitini, Hilja Kääriäinen, keräsi päivässä 110 litraa poimurilla, joka tuolloin taisi olla kielletty apuväline. Illalla isäni kanssa haimme marjat, jotka olivat korissa ja raihdallisessa patjapussissa.

Aulis Kääriäinen ja Saara Parikka

UUSI TOHTORI

Heinjokelaiset sukujuuret äidin puolelta omaava terveydenhuollon maisteri ja ylihoitaja Arja Narinen on väitellyt 4.2.2000 filosofian tohtoriksi Helsingin yliopistossa. Väitöskirjan aiheena oli terveydenhuollon osastonhoitajan työn sisältö nyt ja tulevaisuudessa. Arja Narisen isänpuoleinen suku on VI. Pyhäjärven Riiskan kylän Klementjevejä (nykyisin Tynkkysyä), äidin Kopralan Hannisia. Tuore tohtori on syntynyt 18.6.1953 Lappeenrannassa ja valmistunut terveydenhuollon maisteriksi Helsingin Yliopiston lääketieteellisestä tiedekunnasta 1991.

Kalle Hanninen

MIETTEITÄ ENSIMMÄISELTÄ MATKALTANI SYNNYINSEUDULLE

Laps Karjalan, maasi armahan
muistot syvälle sieluis paina.
Ne tietäsi ohjaavat oikeaan,
ne lämpöä antavat aina.

Tämän runon kirjoitti opettajani Aliina Hätönen muistikirjaani, joka on vieläkin tallessa.

Vuodet kuluivat täällä uusilla asuinsijoilla sen kummemmin koti-Karjalaa muistelematta. Elämän uudelleen aloittaminen vaati kaiken ajan ja tarmon. Vanhemmat eivät paljon puhuneet sotavuosista, mieluummin palasivat muistoissaan nuoruusvuosiinsa.

1960-luvulla muistan miettineeni, minkälaista siellä nyt olisi. Mitään tietoa ei sieltä saatu. Huhuja liikkui, joista erään mukaan Ristseppälässä olisi ohjusasema ja toinen tiesi kertoa, että kylän pellot olivat täysin metsittyneet.

1970-luvulla sain eräältä kotikylän mieheltä valokuvia, jotka oli otettu kotipihaltani kyläaukealle päin. Ensin en tunnistanut mitään, mutta vähitellen muistini kätkeistä palasi mieleen jotakin. Suuri peltoaukeama, jonka takaa häämötti Ehatoksen vuori. Sinä yönä uni ei tullut silmään.

Kieltäydyin lähtemästä, kun mukaan pyydettiin. Sanoin minulle riittävän ne pelot, joita koin sota-aikana. Vuonna 1991 söin kuitenkin sanani ja lähdin muitten mukaan.

Viipurin linnan alkaessa näkyä koin voimakkaan liikituksen tunteen, onko totta, että saan vielä kulkea lapsena tallaamani katuja.

Mikä järkytys. Ennen niin hyvin hoidettu kaupunki, nyt rappiutilassa. Suuret kauniit kivitalot, jotka olivat säästyneet sodan tuhoilta, seisovivat

sokeina uhmaten aikaa. Asutuissa taloissa parvekkeet täynnä rojua. Ikkunoita ei näitten asujen toimesta liene pesty. Nyt aikuisena osaa katsoa Viipurin kaunista arkkitehtuuria, lapsena se oli tuttu kaupunki, jossa usein käytiin. Nyt tuntuu, että se on ollut maailman kaunein kaupunki. Kultraako vuodet muistot ja ajatukset.

Ovat rakentaneet uusia taloja. Kovin ovat ränsistyneen näköisiä. Kadut kuoppaisia, puistot hoitamatta ja Salakkalahti suuri likavesiallas. Kauppahallin luona hermostutti suuri lapsilauama: "Anna juks marka."

Viipurin linna. Innoissani lähdin, enhän ollut koskaan käynyt siellä. Esillä sotasankareitten kuvia ja aseita, joilla suomalaisia oli tuhottu. Tulin niin vihaiseksi, että halusin pois, mutta opasmaatuska tarttui käsivarteeni ja ohjasi Karjalan luontoa esittävälle osastolle. Näytti lasivitriiniä ja sanoi: "Granjit". Suuttumukseni alkoi purkautua ja ärjäisin: "Kai minä nyt kivilajit tunnen, siinä kuin sinäkin". Ymmärtämättä mitä sanoin, mutta äänensävy kyllä kertoi, hän häipyi sen tien. Hänhän tietysti hoiti hommaansa ja yritti olla ystävällinen.

Vielä kiukun vallassa kiipesin linnan torniin. Näky oli henkeä salpaavan kaunis. Hoitamattomuus ei sinne näkynyt. Tämä kaunis kaupunki on ollut pakko antaa noille, jotka eivät siitä välitä ja kaikki saa rappahtua..

Aamulla lähdimme Druzbasta kohti Heinjokea. Aina vain kuoppaisemmaksi kävi tie. Pellot metsittyneinä ja siellä täällä raunioitten jäännöksiä. Todellisen shokin koin, kun saavuimme kirkonkylään. Tämä ei voi olla totta. Tässäkö on ollut kirkonkylä. Harmaita luhistuvan näköisiä hökkeleitä, rikkontuneita ikkunoita tukittu rääsyillä ja pahvinkappaleilla. Rojua ja törkyä joka puolella. Koulu, joka jäi uutuuttaan hohtavana, alakuloisen näköisenä monine rikkinäisine ikkunoineen. Sen viereen rannan suuntaisesti tehty pitkä sementtitiilinen talo. Järven puolella yhtä pitkä ulkokuusi, jonka tuotteet valuivat järveen. Haju kamala.

Kirkosta jäljellä vain nurmen alta kohoavia maa- ja tiilimöykkyjä. Muistiini palasi sankarivainajien juhla Me Ristseppälän pikkulotat lausuimme hautojen äärellä:

"Ei tiedä meistä kuolevista kukaan, ei kukaan meistä, miss on määränpää. Vain sen, niin vähän viemme mukaan, kun kutsu soi tuntemattomaan".

Kuinka totta tuo silloin olikaan,

Koulun alakerran kulmaukseen oli tehty kauppa. Piti sekin nähdä. Kummallinen haju siellä oli ja lattia paksussa liassa. Lapiota olisi ensiksi tarvittu sen siivoamiseen. Hyllyillä muutama säilykepurkki, vodkapuol-
loja, niitä kyllä oli tiskilläkin.

Kirjoittajan syntymäkodin kivijalka Ristseppälän Alhonnäessä.

Ihmisten kasvoilla oli mitäänsanomaton ilme. Kukkia ei pihossa, ei ikkunoilla, ei marjapensaita, ei omenapuita, vain puuseet näyvillä paikoilla ovet retkallaan. Muovipäälysteisiä pieniä kasvihuoneita osoittamassa, että täälläkin asutaan.

Taas sama kurkkua kuristava tunne, kun saavuimme Ristseppälään. Asema edelleen se väliaikaisrakennus, joka oli tehty sota-aikana. Ajoimme Ristseppälän mäelle päin ja näimme koulun, joka meiltä jäi rakennustelineitten ympäröimäksi. Me pikkulolat olimme jo harjoitelleet ohjelmaa avajaisia varten:

”Parempi omalla maalla ropehesta vettä juua, virsun kannasta vee’ellä
Kuin on maalla vierahalla juua tuopista olutta.

Olivat rakentaneet useita pitkiä kaksi- kolmikerroksisia asuinrakennuksia, niissä pahoja vesivaurioita.

Masentava näky oli Aliina ja Väinö Hätösen talo, uskomaton joka sivulla olevine ”lisäsiipineen”. Päättyseinällä tikapuut vintin ikkunasta sisällemenoa

varten. Ennen niin hoidettu piha, nyt rojua täynnä. Mietin, että oli hyvä, kun eivät nähneet kotinsa alennustilaa.

Hovipellolla harmaantuneet talot yhtä epäsiistejä kuin muuallakin. Totesin, ettei mikään ennen näkemäni valokuva kertonut todellisuutta. Värikuva valehtelee kaiken paljon kauniimmaksi.

Lähestyimme Alhonnäätä. Tien ohessa outo lammikko. Öljyjätettä? Muut etsimään koulun kivijalkaa, minä harpoin kotipihalleni.

Tässä on ollut syntymäkotini, täällä olen ensiaskeleeni ottanut ja leikkini leikkinyt. Keskelle pihaa vaivuvin itkemään, kaikki muistot tulvivat esille. Piha asumaton ja tyhjä. Hyvä mieli, ei romua ei roskaa, vain kotini kivijalka ehyenä sisus metsää kasvaen. Kivinavetan olivat purkaneet, kai tarvinneet rakennuksiensa kivijaloiksi.

Kuloheinän ja sammalen seassa töröttö jäänöksiä navetasta.

Löysin heinän peittämän kaivon suun. Tasainen maakivi, jonka olin unohtanut. Nyt muistin, miten äiti kielsi istumasta sillä, ettei pylly saa kylmää.

Otin pellosto multaa pusiin toteutuksen kauan sitten näkemäni unen.

Löytyihän se koulun kivijalka lo-pulta. Tontilla muutama mökki, asujat töllistelivät meitä.

Tuossa oli Keto-sepän paja, Antilaisten piha metsittynyt. Pientä kinaa Kaurasen Jussin mökin paikasta. Jokaisen muisti varmasti se oikea. Ihmeen paljon muistini piti paikkansa, ainoastaan se iso kivi tien vieressä ei ollutkaan niin lähellä tietä, kuin muistin.

Viimeinen näkymä kotipihasta ja -kylästä. Sinne te lapsuuteni leikkitanhuat jääte, Tiedän, juureni ovat täällä. Onneksi muistan kauniimman, hoidetumman kylän.

Illalla hotellissa purin tuntojani. Olin surullinen. Sodassa, jossa Karjalan menetimme, kaatui miehiä kymmenintuhansin puolin ja toisin. Isompi, vahvempi otti maan, tarvitakseen - ei mihinkään -. Olin harmissani. Viljavien maitten keskellä elää kansa nälässä ja kurjuudessa. Pohdin Venäjän kansan menneisyyttä. Keisarivalta ja maaorjuus ulottii ties kuinka kauas taaksepäin, Se ei kannustanut ahkeruuteen ja yritteliäisyyteen. Sosialistisen aatteen tultua kansa odotti kuin kuuta nousevaa, nyt muuttuu kaikki paremmaksi. Kansa täytti norveja ja johtajat taskujaan, ei tarvinnut nytkään opetella itsenäiseen yritteliäiseen elämään. Joku muu määräsi, mitä teet, milloin teet ja missä teet. Oli taas hyvään tarpeeseen ennen opitut keinot, ethän mitään itse hyödy, vaikka kuinka raataisit, korkeintaan prenikan rintaan. Mistä löytyisi se viisasten kivi, joka auttaisi tätä kansaa?

Kotiin matkalta palattuani tuntui, ettei mikään enää ole ennallaan. Otin hyllystä kirjan Muistojen Heinjoki ja selasin sen kannesta kanteen todistellen itselleni, ettei siellä ennen ollut tuollaista. Oli nuoriso- ja urheiluseuraa, hevos- ja karjanjalostusyhdistystä. Marttayhdistys toimi ahkeraan. Pidettiin kutoma-, ruoanlaitto-, puutarhakursseja. Iltamissa oli tanhuja, näytelmiä, soittoa ja laulua. Toisin sanoen siellä eli ahkera ja yritteliäs kansa, joka eli rikasta ja täyteliäistä elämää, eikä vain aineellisesti.

Karkkilassa 7.5.2000

Milda Valtonen

Kortti on käteistä.

Pankkikortilla maksat ostokset ja palvelut vaivattomasti, käteistä nostamatta.

Voit tehdä suurempiakin ostoksia huolehtimatta siitä, onko lompakossasi juuri sillä hetkellä riittävästi käteistä rahaa.

**Tule Osuuspankkiin,
niin valitaan yhdessä kortti,
joka vastaa parhaiten juuri
Sinun tarpeitasi.**

**LÄNSI-UUDENMAAN
OSUUSPANKKI**

*Muistoja
vaalien,
perinteitä
kunnioittaen*

Karkkilan PAINOPALVELU Oy

Yrittäjätie 53, 03600 KARKKILA
Puh. 09-2259 300, 09-5681 0802
Faksi 09- 5681 0800

"Vie sinne mun kaihoni pohjaton....."

Jos haluat lausua mielipiteesi lehdestä, ota yhteyttä Martti Pynniseen puh. 09-2255 813,
tai Saara Parikkaan puh. 09-2919 528.